

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра джазу та популярної музики

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант ОПП «Музичне мистецтво»
бакалаврського рівня вищої освіти,
доцент

 Я. Олексів

28 травня 2022 р.

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету фортепіано, джазу та
популярної музики, доцент

 Т. МІЛОДАН

25 травня 2022 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

 М.КУШНІР

28 травня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи звукорежисури та студійно-сценічний
практикум»**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Профілізація	Всі профілізації
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Статус	Вибіркова компонента циклу дисциплін вільного вибору студента (ВК 2.17)
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Термін викладання	5-6 семестри
Факультет	Всі факультети
Форма навчання	Денна

Львів – 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи звукорежисури та студійно-сценічний практикум» для всіх профілізацій з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2022 року (Протокол № 6).

Розробник:

Войтович О.О. – доцент кафедри джазу та популярної музики ЛНМА імені М. В. Лисенка, кандидат мистецтвознавства

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи звукорежисури та студійно-сценічний практикум» затверджена на засіданні кафедри джазу та популярної музики 10 травня 2022 р., протокол № 5.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка фахівця-виконавця соліста, інструменталіста в сфері концертних програм, студій звукозапису.

Основним завданням дисципліни є дати студентам теоретичні знання й практичні рекомендації в роботі із звуковим матеріалом, які допоможуть їм в роботі на сцені під час живого виконання та на студії звукозапису, під час роботи над музичними фонограмами, що включають звукозапис, аранжування та зведення музичного матеріалу.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.** Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК2.** Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.** Здатність до розв'язання проблем.
- ЗК5.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК8.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК10.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11.** Здатність володіти іноземною мовою.
- ЗК12.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК13.** Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
- ЗК14.** Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК15.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК16.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК17.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

1. Здатність орієнтуватись в сучасних іноваційних технологіях в сфері мас-медіа.
2. Розбиратись в спеціалізованому звукотехнічному обладнанні.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

1. Вміння організувати роботу на студії звукозапису.
2. Вміти провести звукозапис музичних інструментів та голосу.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами								
	Екзамени	Заліки	Атестаційні		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	I курс	II курс		III курс		IV курс			
						Всього	у тому числі:			Семестри								
	лекційні	індивідуальні	практичні		Кількість тижнів в семестрі													
					1	2	3	4	5	6	7	8						
	15	15	15		15	15	15	15	15	15								
Основи звукорежисури та студійно-сценічний практикум		5,6		4	120	60			60	60					2	2		

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин				
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота
				Всього	у тому числі:		
лекційні	індивідуальні	практичні					
I							
	1						
	2						
II							
	3						
	4						
III		4	120	60		60	60
	5	2	60	30		30	30
	6	2	60	30		30	30
IV							
	7						
	8						

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (5-6 семестри)

5 семестр

	Назва теми	Аудиторні години
	Змістовий модуль 1. Вступ, постановка питання. Музичний слух. Звуковидобування. Інтонія.	
Тема 1.1	Вступ. Звукорежисура як вид сучасного мистецтва.	2
Тема 1.2	Студійна та концертна звукорежисура. Звукорежисура у синтетичних видах мистецтва: кіно, радіо, телебаченні.	2
	Змістовий модуль 2. Акустичні основи звукорежисури.	
Тема 2.1	Звук. Природа звукових коливань.	2
Тема 2.2	Основи психоакустики.	2
Тема 2.3	Голос. Акустика музичних інструментів.	2
Тема 2.4	Акустика студій звукозапису та концертних залів.	2
	Змістовий модуль 3. Мікрофон як засіб художньої обробки звуку	
Тема 3.1	Види мікрофонів та їх устрій. Діаграми направленості.	2
Тема 3.2	Запис голосу та муз. інструментів на студії звукозапису.	2
Тема 3.3	Мікрофонні сесії запису живих концертів.	2
Тема 3.4	Використання мікрофонів в студії звукозапису та живих концертах.	2
	Змістовий модуль 4. Художня обробка звукового матеріалу. Динамічна та частотна обробка.	
Тема 4.1	Динамічна обробка та її види. Компресування, Лімітування. Експандування та шумопоглинання. Вибір параметрів налаштування.	2
Тема 4.2	Частотна обробка та її види. Використання фільтрів, графічних та параметричних еквайзерів Вибір параметрів налаштування.	2

Тема 4.3	Частотнозалежна динамічна обробка та її види. Мультібендкомпресори, деесери, депопери. Вибір параметрів налаштування.	2
	Змістовий модуль 5. Звукові ефекти та способи обробки та перетворення звучу	
Тема 5.1	Амплітудні перетворення. Звукові ефекти сімейства дістошин, енвелоп, тремоло. Психоакустична обробка. Спектральні перетворення. Звукові ефекти енхансер/екцайтер, вібратор, вокодер, карооке.	2
Тема 5.2	Фазові перетворення. Використання в стерео звучанні. Формантні перетворення. Використання в вокальних ефектах. Ефект «студію вокаліст».	2
	Всього годин	30

6 семестр

	Назва теми	
	Змістовий модуль 6. Створення штучної реверберації	
Тема 6.1	Принцип імітування згасання звуку в приміщеннях.	2
Тема 6.2	Виразальні можливості пристроїв штучної реверберації.	2
Тема 6.3	Застосування штучної реверберації для створення різних звукових планів.	2
Тема 6.4	Ревербераційна обробка звуку музичних інструментів, мови, шумів	2
	Змістовий модуль 7. Сценічний практикум	
Тема 7.1	Види концертних майданчиків та їх обладнання.	2
Тема 7.2	Робота виконавця на сцені під час «живого» концерту.	2
Тема 7.3	Особливості концертного звукозапису.	2
Тема 7.4	Взаємодія виконавця із звукорежисером та персоналом компанії озвучення.	2
	Змістовий модуль 8. Сценічний практикум	

Тема 8.1	Види студій звукозапису їх обладнання та вимоги до них.	2
Тема 8.2	Робота виконавця на студії під час звукозапису.	2
Тема 8.3	Взаємодія виконавця із звукорежисером та персоналом студії звукозапису.	2
Тема 8.4	Мистецтво зведення фонограм.	2
Змістовий модуль 9 Критерії художньої оцінки звукового матеріалу. Мастерінг музичних фонограм		
Тема 9.1	Суб'єктивна оцінка за критеріями	2
Тема 9.2	Вимоги до умов прослуховування.	2
Тема 9.3	Мастерінг музичних фонограм.	2
	Всього годин	30
	Всього за практичний курс	60

Самостійна робота

5 семестр

	Назва теми	Кількість годин
1.	Звукорежисура як вид сучасного мистецтва.	2
2.	Студійна та концертна звукорежисура. Звукорежисура у синтетичних видах мистецтва: кіно, радіо, телебаченні.	2
3.	Звук. Природа звукових коливань.	2
4.	Основи психоакустики.	2
5.	Голос. Акустика музичних інструментів.	2
6.	Акустика студій звукозапису та концертних залів.	2
7.	Види мікрофонів та їх устрій. Діаграми направленості.	2
8.	Запис голосу та муз. інструментів на студії звукозапису.	2
9.	Мікрофонні сесії запису живих концертів.	2
10.	Використання мікрофонів в студії звукозапису та живих концертах.	2
11.	Динамічна обробка та її види. Компресування, Лімітування. Експандування та шумопоглинання. Вибір параметрів налаштування.	2

12.	Частотна обробка та її види. Використання фільтрів, графічних та параметричних еквайзерів. Вибір параметрів налаштування.	1
13.	Частотнозалежна динамічна обробка та її види. Мультібендкомпресори, деесери, депопери. Вибір параметрів налаштування.	1
14.	Амплітудні перетворення. Звукові ефекти сімейства дістошин, енвелоп, тремоло. Психоакустична обробка. Спектральні перетворення. Звукові ефекти енхансер/екцайтер, вібратор, вокодер, карооке.	1
15.	Фазові перетворення. Використання в стерео звучанні. Формантні перетворення. Використання в вокальних ефектах. Ефект «студію вокаліст».	1
	Підготовка до підсумкового контролю (заліку)	4
	Всього годин	30

6 семестр

1.	Принцип імітування згасання звуку в приміщеннях.	2
2.	Виразальні можливості пристроїв штучної реверберації.	2
3.	Застосування штучної реверберації для створення різних звукових планів.	2
4.	Ревербераційна обробка звуку музичних інструментів, мови, шумів	2
5.	Види концертних майданчиків та їх обладнання.	2
6.	Робота виконавця на сцені під час «живого» концерту.	2
7.	Особливості концертного звукозапису.	2
8.	Взаємодія виконавця із звукорежисером та персоналом компанії озвучення.	2
9.	Види студій звукозапису їх обладнання та вимоги до них.	2
10.	Робота виконавця на студії під час звукозапису.	2
11.	Взаємодія виконавця із звукорежисером та персоналом студії звукозапису.	2
12.	Мистецтво зведення фонограм.	1
13.	Суб'єктивна оцінка за критеріями	1
14.	Вимоги до умов прослуховування.	1
15.	Мастерінг музичних фонограм.	1
	Підготовка до підсумкового контролю (заліку)	4
	Всього годин	30
	Всього за самостійну роботу	60

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Під "суб'єктивним", в даному випадку, розуміється обдарованість виконавця. Під "об'єктивним" – його ставлення до професії, що виявляється у виконанні даної програми. Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

А, «відмінно» (90 – 100) – студент володіє ґрунтовними знаннями викладання, здатний систематизувати, узагальнювати, творчо інтерпретувати теоретичний матеріал, поєднувати отримані теоретичні знання з їх практичним застосуванням.

В, «дуже добре» (82 – 89) – студент володіє глибокими знаннями теоретичного матеріалу з предмету, вміє логічно поєднувати теоретичні знання з практичними ситуаціями, творчо їх застосовує.

С, «добре» (74 – 81) – студент володіє достатніми знаннями теоретичного матеріалу, творчо використовує його у практичній роботі. Не завжди самостійно може систематизувати та узагальнювати матеріал. Показує добрі результати практичної роботи.

Д, «задовільно» (64 – 73) – студент користується обмеженим знанням теоретичного матеріалу, на недостатньому для педагогічної роботи інтерпретує методичні та дидактичні проблеми, не завжди розуміє їх змістову специфіку, не завжди може самостійно зробити порівняльний аналіз понять та категорій.

Е, «достатньо» (60 – 63) – студент слабо орієнтується у теоретичному матеріалі, знання у недостатньому обсязі, що не дозволяє робити йому творчі висновки та застосовувати їх на практиці.

FX, «незадовільно» (35 – 59) (з можливістю повторного складання) – рівень знань студента методологічних та теоретичних основ курсу визначається як початковий. Він не володіє методикою узагальнення, систематизації та обґрунтування. Не володіє практикою їх застосування.

F, «незадовільно» (0 – 34) (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) – відсутність знань з предмету.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з поточного та семестрового контролю

Форми контролю	Кількість балів
Фонологічна/практична перевірка знань за темою практичного заняття;	0- 5 балів за кожну тему (максимум 20 балів)
Тематичний контроль знань	0-5 балів за тест (максимум 20 балів)
Презентації проєктів	10 балів
Контрольне (модульне) тестування	20 балів
Диференційований залік	30 балів
Всього	0-100

Диференційований залік (**максимально 30 балів**) складається із виконання тестового завдання

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни інтегрує методи різних груп, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з матеріалу, який буде вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Войтович О. Основи музичної звукорежисури. Львів. 2021. 169 с.
2. Bartlett B., Bartlett J. On-location recording techniques. Focal Press is an imprint of Butterworth–Heinemann, 1999. 278 p.
3. Bartlett B. Stereo Microphone Techniques. © 2006. 12 p.
4. Bartlett B., Bartlett J. Microphone-Technique Basics, and On-Location Recording of Classical Music. In Practical Recording Techniques. Second Edition. Boston: Focal Press, 1998. p. 116–124. p. 337–346.
5. Bartlett B., Bartlett J. Practical Recording Techniques. Fifth Edition. Focal Press, Burlington, Oxford, 2009. 633 p.
6. Bartlett B. Stereo Microphone Technique. db, 1979. V 13 no. 12. December. p. 34–46.
7. Dunkan R. Fry Live sound mixing. (Микширование живого звука /переклад/). 2003. 114 p.
8. Eargle J. Handbook of Recording Engineering. Boston/Dordrecht/ London: Kluwer Academic Publisher, 2003. 414 p.
9. Eargle J. Music, Sound, and Technology. Springer Science+Business Media, LLC, 1995. 337 p.
10. Eargle J. Sound recording. New York, 1976. 327 p.
11. Eargle J. The Microphone Book. Second edition. Focal Press. An imprint of Elsevier Linacre House. Jordan Hill, Oxford, Burlington, 2005. 377 p.
12. Ray Baragary. The Billboard Guide to HOME RECORDING. Billiboard Books An imprint of Watson-Guptill Publications/New York.
13. IN-OUT (періодичне видання).
14. Music & Technology <http://www.visti.net/musictech/> (мова укр.,рос.,англ.)
15. PC World UKRAINE 1998 грудень. / <http://www.pcworld.kiev.ua/> (мова укр.,рос.,англ.)
16. Mix Master Directory 1990-99.